

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 192.

V Ljubljani, v petek 23. avgusta 1895.

Letnik XXIII.

Dunajski Čehi.

Na Dunaju se antisemitje in liberalci marljivo in živahno pripravljajo za prihodnje občinske volitve. Židovskim liberalcem pa že vroče in tesno prihaja, bojé se poraza navzlic znanemu ministerskemu ukazu in pričeli so krošnjariti pri Čehih in celo pri „klerikalcih“.

Kakor že znano, so se na nekem antisemitskem shodu nemškonsacionalni volilci odločno uprli kandidaturi bivšega mestnega odbornika, Čeha Jedliczke. Dasi je ta izjavil, da noče rušiti jednosti med antisemiti in nacijonalcem in se odpove kandidaturi, vendar je avstrijski narodnostni klub na Dunaju izdal poziv na dunajske Čehé, da naj pri prihodnjih volitvah glasujejo le za češke kandidate.

To je liberalcem poživilo pogum in bivši dunajski župan dr. Gröbl je na shodu liberalnih volilcev v torek krošnjaril pri Čehih za glasove. Najprvo je okrcal antisemite, češ, da ne znajo družega, ko udrihati po liberalcih, nato pa pravi: „Postopanje antisemitov je vendar Čehom odprlo oči; sklenili so, da ne bodo glasovali za antisemite. Vprašam, zakaj pa nimajo naši češki someščani toliko poguma, da bi glasovali za liberalce. Priznati morajo, da jim je liberalni občinski zastop svoj čas odprl vrata k poštenemu delu. Na tisoče čeških someščanov je prišlo na Dunaj, ki kot dečki niso znali nemščine, a so si tu s svojo spretnostjo in marljivostjo opomogli, kar pa jim ne bi bilo mogoče, ko bi jim liberalna načela ne odprla pota.“

Tako govori mož, katerega pristaši so z nelepimi sredstvi zaprečili češke pridige na Dunaju in so toliko ropotali ter se ježili zaradi Celja in češke ljudske šole na Dunaju!

Konečno se Gröbl obrne s prošnjo tudi do „klerikalcev“ rekoč: Ali so morda antisemitje v zadnjih letih nas spreobrnilih h krščanstvu? Zmernejši klerikalni krogi so že na jasnem, toda mlajši tega ne umejo. V zadnjem deželnozborskem zasedanju so liberalci ustregli vsem verskim zahtevam in potrebam.

Graški „Tagblatt“ se jako hučuje nad Gröblom, češ, da izdaja dunajske nemške liberalce, dočim se „Tagespost“ prav hinavsko laska Čehom. Piše namreč o velikem razvoju med narodom češkim, odkar so l. 1889 Mladočehi stopili na noge, odrinili nazadnjaške Staročehé ter pretrgali zvezo s fevdalci. Minuli so časi, pravi graška klepetulja, ko sta Rieger in Palacky dobivala navodila od zgodovinskega plemstva. Nastopili so mladi nadarjeni možje, ki so povzdignili veljavo češkega naroda. „Velika napaka je vedno, če zaničujemo političnega nasprotnika. To moramo sedaj tembolj naglašati, ko se v nemških vrstah, posebno pa v državni prestolnici kaže nazadnjaški tok, ki zametuje izdelke moderne omike, surovost rabi za bojno sredstvo ter slavi kot srečo vodstvo fevdalnih aristokratov... Uvažati je treba, da se je češki narod odpovedal vodstvu plemstva in duhovščine ter nastopil svojo, svobodomiselnost politično pot. Ta poskus doslej še ni škodil Čehom!“

Konečno sicer „Tagespost“ zaradi lepšega izraza bojazen vsled češkega vsestranskega razvoja, a med vrstami čitamo prilizneno vabilo, naj se Čehi zedinijo z nemškimi liberalci, in to velja v prvi vrsti dunajskim Čehom.

Nauk za nas pa je ta, kar smo z ozirom na naše razmere že večkrat naglašali. Liberalci se najdejo povsod ter zvežejo tudi z najhujšim narodnim nasprotnikom, ako jim kaže korist. Saj je dični gospod dr. Ivan Tavčar javno izpovedal, da preje seže v roko baron Schweglu, nego dr. Mahnič. Simile simili gaudet.

Črne bukve kmečkega stanu.

12. Nemčija.

(Dalje.)

Kanitzev predlog ni posebno srečen, vzlasti gledé na podraženje kruha. Sam priznava, da bo dotlé res dražji kruh, dokler se cena inozemskemu žitu za toliko ne zviša, kolikor znaša po njegovem

predlogu izračunjena povprečna cena nemškemu žitu. Kdaj se bo to zgodilo, tega mož ne pové. Če bi šel merit orjaške ameriške, ruske, indijske prostore, ki se se vsi lahko obsejejo z žitom, potem bi govoril drugače. Raje pojdemo še nazaj v žitnih cenah, nego naprej. Argentinijska, Indijska, Severna Amerika in Rusija spravijo še dokaj evropskih milijonov za žito, če tudi nekaj ceneje prodajajo svoje pridelke na svetovnem trgu.

Poleg tega dovolj gotovega razgleda v bodočnost pa ostane vedno krivično, če se kruh podraži. V tem slučaju trpé nižji stanovi, ker jih je veličanska večina in ker pri njih vsak krajcar v domačem gospodarstvu že precej pomenja. Dobička bi pa ne imeli mali kmetje, marveč veleposestniki. Tu je glavna hiba Kanitzevga predloga, ki bi ga raje imenovali kapitalistično nadahnenega, nego socijalističnega.

Videli smo že, kako ogromno je število prav majhnih poljedelcev nasproti večjim; tak mali kmetič ne izhaja s svojim žitom, marveč si ga mora še kupovati;*) zanj je torej nizka žitna cena koristna. Ali naj on ravno po tistem zakonu, ki je odmenjen v rešitev kmečkega stanu, dražje kupuje svoje potrebe in s tem podpira velike plemiške posestnike, samega sebe pa tem hitreje uničuje? Morda je to nemško »agrarsko«, pametno in pravično ni.

Po pravici očitamo Kanitzevemu predlogu kapitalističnega duha. Sam konservativni grof bi se sicer gotovo branil ti kritiki, a resnica nam je ljubši, nego njegov pruski konservatizem. Tedaj dokažimo! Kanitz stoji na temelju, da so glavni vzrok poljedelskemu propadu — nizke žitne cene in da je torej prva dolžnost vsacega kmetoljuba, iskati sredstev, da se cene dvignejo. On stoji torej na stališču, da poljedelec proizvaja za trg me-njalno blago, ki je mora čim najbolje izpečati, da je v prav tistem razmerju do svetovnega trga, kakor vsak drug večji ali manjši proizvajalec

*) Prim.: Dr. E. David: Zur Beweisführung unserer Agrarier. N. Z. 94, 95, str. 293—303.

LISTEK

Popotovanje Miška Zmetenka in Lenarta Barigeljca.

Črtica iz dijaškega življenja; spisal Janko Barle.

II.

V domači vaški šoli bila nam je nekako najmlajša pesenca, ona stara:

A, a, a
Šola se konča“.

Da ste nas le videli, s kakovim veseljem smo popevali to pesenco. Prva kitica se je še nekako popevala z naravnim glasom, v tretji in četrti se je že kričalo, a ko smo prišli do pete, katera glasi:

U, u, u
Zdaj le brž domu.
Šest tednov bomo rajali,
Brez vse skrbi pohajali.
U, u, u
Zdaj le brž domu.

tedaj je priklopelo veselje do vrhunca. Oči so se iskrile, lica so žarela, usta so bila odprta, kar se je najbolj dalo, mirno sedeti ni bilo več možno — to ni bilo

več petje, to je bil vrišč bojnih trum po dobljeni zmagi. V gimnaziji ni več takovih pesenc, ali konec šolskega leta vendar mogočno deluje na mlada dijaška srca. Jeden se veseli sadu svojega truda, drugi godrnja na krivičnost učiteljev, tretji se v srečo veseli, ker je dobil več, kot se je nadejal, le oni, kateri so najzadnji, ostanejo mirni in poparjeni. Na krivico se ne morejo tožiti, ker so dobili to, kar so zaslužili, a srce polni jim žalost za zgubljenim letom, če količkaj čutijo, ker:

„Ura zamujena
Ne vrne se nobena.“

To sta čutila tudi naša znanca: spoštovani slušatelj drugega gimnazijskega razreda Miško Zmetenko in prevredni obiskovalec tretjega razreda Lenart Barigeljca. Prvi je dobil štiri kvake — toraj poštene tretji red, a drugi imel je tri. Bila sta seveda preveč značajna, da bi opustila ono, kar sta sklenila o svojem potovanju (seveda strah pred očetovo palico je njiju značaj še bolj utrdil) in tako jima ni kazalo drugega, kakor potovati. Določenega načrta za potovanje nista imela, ker sta se ravnala po načelu: svet je širok in povsod zanimiv.

Neka druga stvar krčila je nekoliko njiju po-

gum. Žepa obeh sta bila prazna, preprazna. Kaj sem rekel, prazna, ni res; Miško je premogel pravi pravcati četvrtak ali patakon, a Lenart je gospodaril s celim grošem t. j. 5 novč. a. v. To res ni mnogo, ali dober slučaj ju je nekoliko obogatil. Lenartova gospodinja — ljubezniva teta mlademu gospodičcu, kateri se je v Ljubljani za gospoda učil in preje obiskoval novomeško gimnazijo, izročila je Lenartu dvajset novčičev, da kupi jedno gimnazijsko izvestje, katero bode ona poslala svojemu sorodniku. Te dve dvojčici pa nista šli za izvestje, nego sta ostali za ta čas v Lenartovem žepu. Čemu mu izvestje, ker ga ni smel domov prinesiti, ker bi ga dobra ženica precej poprašala, kako je zlezel v šoli. Pridržal si je toraj dvajset novčičev in sklenil, da jih pri priliki pošteno vrne, kar je tudi storil. Imetje naših dveh popotnikov se je toraj precej povečalo, kakor se vidi iz sledečega kazala:

Imetje Miška Zmetenka . . . 4 novč.

Imetje Lenarta Barigeljca . . . 5 „

Svotica za naročeno, ali ne

kupljeno izvestje . . . 20 „

Vse skupaj . . . 29 novč.

Beri: devetindvajset novčičev a. v.

blaga. To je pa ravno napačno in popolnoma kapitalistično. Poljedelec proizvaja po svojem bistvu v prvi vrsti rabno blago, s katerim si teši svojega življenja potrebe. Nova doba liberalizmovih lažij je odtrgala kmeta od tega njegovega bistvenega znaka. Sedaj mora tudi on pridelovati — denar. Dandanes sicer jedna ovca se ravno toliko ljudij nasiti, kakor jih je pred 400 leti, iz jednega vagona pšenice se še ravno toliko hlebcev speče, kakor tedaj, toda razloček je v tem, da mora dandanes kmet ovco in pšenico prodati, da dobi denarja za davke, za štacuno, za dote, in namestu mesa in pšeničnega kruha mora zato jesti močnik in kislo repo.

Kanitz misli samo na cene, ali prav za prav na nemške junckerje, ki ne morejo prodajati svojega zita, kakor bi radi in ga morajo dajati celó v izgubo, toda slabo jo je izvozil. Tem junckerjem naj doplačujejo za njihove pridelke delavci, roko-delci, manjši kmetje sami, vdove in sirote. Da, nizke cene škodujejo kmečkemu stanu, toda nizke cene imajo svoj vzrok in ta vzrok se imenuje liberalizem in kapitalizem.

Tu ni mesta, da bi razmislili razmerje mej liberalizmom in vsakdanjimi grizljivi kruha; le to rečemo, da nas ravno študija o kmečkem stanu razmerah nepremagljivo prepričuje, kako globoko smo jo zavozili v družabnem življenju. Druzega ne pomaga, nego temeljita preosnova v državnopravnem, državljanskopravnem in gospodarskem oziru. Kdor misli krpiti na sedanjem temelju, je na potu k večjemu za Kanitzem.

Mi se torej ne moremo skladati z nikakim soglasjem, ki ga kaže dr. Scheicher s Kanitzevem predlogom,*) dasi radi priznavamo, da izvira predlog iz najboljših namenov in da je blaga smér, podpreti ruščeči se najpotrebnejši državni steber — namreč kmečki stan.

Mi bi nemškimi agrarcem nekaj družega svetovali. Sami naj rajše na tistih zemljiščih, kjer sedaj proizvajajo peso za sladkor in rž za žganje, sejejo in sadé žito za živež, da se bo Nemčija čim najbolj oslobodila odvisnosti od drugih držav glede na kmečke pridelke. Sedaj se velikanski prostori zemljišč uporabljajo za to, da se pridelujejo na njih surovine za veliki obrt. Leta 1877 je Nemčija izvozila krog 4 $\frac{1}{2}$ milijonov centov sladkorja in 1.150.000 centov žganja več, nego uvozila; leta 1879 je bil izvoz sladkorja in sirupa za 74.3 milijonov mark in sladkorja za 9.5 milijonov mark večji, nego uvoz. Od tedaj se je izvoz še povečal.

Če hočejo nemški poljedelci zase varstva, morajo tudi izpolnovati svoje dolžnosti in mej temi je prva, da pridelujejo na svojih zemljiščih hrano ljudstvu svoje države, ne pa, ker jim več nese, zato, da delajo Francozom po ceni spirit, s katerim ti brozgajo svoja narejena vina, in Angležem po ceni sladkor, s katerim h krati uničujejo avstrijske sladkorne tvornice.

Če pa sebičnost premaga nemškega poljedelca, da že več žganja ali sadi še več pese in tako proizvaja več žganja in sladkorja nego ga potrebuje nemško ljudstvo, potem naj nemška država

*) Kanitz und Till: Monatsschrift für christliche Social-Reform. 1895, 8. zv., str. 340, 345.

Mnogo res ni bilo, vendar nekaj pa le. In bolje nekaj, kakor pa nič, če tudi nekateri ljudje pojo:

„Men' vse jedno je,
Če 'mam d'narcev al' pa ne.“

Nu, pa saj sta imela naša popotnika še drugih dragocenostij, a to sta bili dve luli ali fajfici, brez katerih seveda nista mogla biti kot „vzorna“ dijaka. V boljih časih pušil se je iz lulic duhan, s katerim so ju preskrbljevali novomeški vojaki, a v sili porabilo se je tudi razno listje. Posebne priljage razun onega, kar sta imela na sebi, seveda nista imela, kdo bi kaj seboj vlačil na tako daljno pot, saj ju je še ono spričevalce v žepu tako težilo. Tako preskrbljena odpotila sta se naša znanca po svetu.

Potrpežljivi čitatelj naj ne pričakuje od mene kakovega zemljepisnega opisa tega potovanja. Ni bil namreč namen naših popotnikov, da se učita zemljepisja, tega sta se naučila zadosti mej letom v šoli, a tudi jaz, kateri opisujem po njiju pripovedovanju najbolj znamenite dogodke njiju potovanja, ne morem tega izvršiti, ker nisem bil njiju sopotnik. Vender to, kar sta mi pripovedovala, hočem precej točno pripovedovati.

(Dalje sledi.)

brž odpove polajšavo davka pri izvoznem spiritu in sladkorju in namestu izvoznih premij, naj raje uvede izvozno carino.*)

Naš glas sicer ne bo prišel do ušes nemškemu kanclerju, tudi nismo te misli, da bi bilo ravno potrebno braniti sedanjo nemško državo in skrbeti za njen obstoj, vender pa v pojasnilo svoje razprave pristavljamo še nekaj mislij.

Nemčija se zelo postavlja v narodov zboru; to ni čuda, ker ima na čelu Prusa, ki je prvi bahač na svetu. Slovanska kri, ki se mu pretaka po žilah, je nemški razkavi trdosti pridejala nekaj srčne odločnosti, tako da se baha Prus s srečo, z umom in z žolčem. Grda roparska vojska l. 1866 z nami in l. 1870/1 s Francijo je Prusu in Nemcem sploh še bolj dvignila greben in naježila hrbet. Avstriji to le predobro čutimo, ker moramo za njimi korakajoč vsako leto po več milijonov izdati za vojaške potrebe. Toda sedanje nemško gospodarstvo se kaj slabo vjema z velelastnim napuhom nemške države. Pridela se živeža samo za 35 milijonov ljudij, če so možaki doma. Od česa naj pa živi 49.428.470 ljudij, če n. pr. jedno leto ali se več traja vojska ob dveh mejah: na francoski in ruski? Država, ki je navezana na inozemske poljske pridelke, je vedno odvisna in tudi par zmag ji nič ne pomaga. Še sredi vojske bo rada Nemčija dobivala po kakršnih-koli cenah žito iz Rusije, samo če ga ji bo kedo hotel prodati.

To dejstvo se nam zdi tako važno, da je prav posebno povdarjamo. Ne varajmo se: prihodnje vojske, ki po sedanjih razmerah morajo priti kmalu, bodo vojske za kruh. Države bodo iskale trgov svojim poljskim pridelkom in svojim obrtnim proizvodom, če ne bo drugače, s silo. Boj se bo bil vzlasti mej premakljivim kapitalom in mej rodovitno zemljo. In v teh vojskah bodo konečno zmagovale tiste države, ki bodo imele krepkejši, neodvisnejši kmečki stan. Zakaj, je lahek odgovor. Vse, kar potrebuje človek za svoje telo, ima namreč iz zemlje, vse je neposredno ali vsaj posredno v zvezi s poljedelstvom. Zato mora biti prva državno-politična skrb, da se oslobodi poljedelstvo tuje odvisnosti. Ta odvisnost se seveda na zadnje pokaže vedno kot odvisnost od mejnarodnega velikega kapitala. Prva pot k osvobojenju je pa ta, da se doma prideluje dovolj živeža in še-le potem — spirit in sladkor, da torej poljedelstvo služi najpreje svojemu neposrednemu namenu in proizvaja potrebni živež, in samo v toliko, kolikor ne škoduje temu namenu, služi tudi velikemu obrtu.

(Dalje sledi.)

*) Prim. Dr. R. Meyer: Das Sinken der Grundrente und dessen mögliche soziale und politische Folgen. Wien u. Leipzig 1894. Austria str. 21—25.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. avgusta.

Državni poslanec dr. V. pl. Rainer v Celovcu je dobil, kakor je „Slovenec“ že brzojavno poročal, od svojih volilcev svečano nezaupnico in radi tega odložil mandat. Dotični volilni shod je bil slabo obiskan. V večini so bili nacionalci, večinoma mladi juristi, ki so poslance ostro napadali, ker v tretjem branju ni glasoval proti budgetu, temveč odšel pred glasovanjem. Shod je bil deloma zelo buren. Napadali so Rainerja dr. Krainz, dr. J. Lemiš, Obilčnik in Prinz, zagovarjali ga Jergič, Bierbaum in dr. Luggin. Resolucijo, v kateri se poslancu izreka nezaupanje, je predlagal dr. Lemiš. Vsprejeta je bila z 52 glasovi proti 17. Nato je Rainer izjavil, da odloži mandat. Jokali se Slovenci ne bomo za njim. Kakor znano, je Rainer letos nasproti gosp. posl. Klun u v državnem zboru pogreval staro laž, da vsi koroški Slovenci znajo nemški.

Katoliški shod za praško nadškofijo se bode vršil 9. in 10. septembra v mestu Příbram. „Vecerni Noviny“ objavljajo prav ob kratkem program shoda, namreč: „Vera in domovina“. Iz zaznamka posamnih govorov in predavanj je povzeti, da se bode 9. septembra obravnavala vera in narodnost in socijalno vprašanje; drugi dan pa se vrste govori o kmečkem vprašanju, šolskih zadevah in katoliški organizaciji. Vstop bode dovoljen le onim vdeležencem, ki se bodo mogli izkazati z vstopnicami, ki jih bode izdal pripravljalni odbor.

4823 brezplačnih železničnih kart zahteva notranje ministerstvo za matrične vodje in nadzornike od trgovinskega ministerstva. Trgovinski minister je odgovoril, da bi mu bilo ljubše, ko bi se ta velika svota odpisala notranjemu ministerstvu, ker bi se sicer previsoko obtežil trgovinski budget. Dosedaj še ni znano, kaj je odgovoril notranji minister; vsekako je pa to jasen dokaz, koliko „blagoslova“ bodo donášali novi cerkveni zakoni ogerski državi.

Ogersko finančno ministerstvo se peča sedaj sleherni dan v zvezi z zastopniki ostalih ministerstev s proračunom za leto 1896. Včeraj se je sestavljal budget trgovinskega ministersta, katerega pa niso mogli dokončati, ker je odsoten trgovinski minister Daniel. Gledé na jako slabe gospodarske razmere v letošnjem letu je popolnoma opravičena zahteva nekaterih faktorjev, da se namreč finančni minister opraviči gledé velikega primanjkljaja v letošnjem budgetu.

Dogodki v Bolgariji. Glasilo Radoslavove stranke objavlja v zadnji številki članek, v katerem omenja pogovor nekega ruskega državnika o znani ruski izjavi. Ta mož trdi, da ruska vlada ni izdala nikake uradne izjave, kajti uradna se more imenovati kaka izjava le takrat, kadar je priobčena v uradnem listu in se razpošlje uradnim potom domačim in tujim poslanikom, kakor se je zgodilo z okrožnico l. 1888. Casopisje je sicer pravo zadelo, ko je namreč trdilo, da izraža ta okrožnica misli ruske vlade, ker je res celo okrožnico narekaval knez Lobanov odposlaneu ruske agenture, ko ga je ta vprašal, kaj hoče brzojaviti v zadevi bolgarske deputacije. Ruski poslaniki v zunanjih državah so bili o tem tudi podučeni, da namreč te okrožnice ni izdala vlada sama, ampak da so to le besede kneza Lobanova. Ruska vlada je bila torej dolžna, da je preklela avtorja, akoravno ne vsebine te najnovejše vesti. Poleg tega je pa prosil sam metropolit Klement, da se pove, kdo je sestavil okrožnico, ker bi se mu sicer pripravljale velike neugodnosti, posebno pa bi bila s tem udarjena rusofilska stranka v Bolgariji. Car in vlada sta vsled tega rada ustregla njegovi želji.

Italijansko - tuneška trgovinska pogodba provzroča mnogovrstna razpravljanja v italijanskem časopisju. Splošno se misli, da se bode ta zadeva poravnala mirnim putem. „Italia“ poudarja, da ni misliti na kako sovraštvo od tuneške strani vsled odpovedbe trgovinske pogodbe; preje bi se to smelo trditi o Franciji, ko bi ne bilo zadostno znano, da se tu gre samo za materijalne koristi. Imenovani dnevnik pa dalje izraža upanje, da bo Francija kmalu čutila potrebo nove trgovinske pogodbe, katera pa bi se ne ozirala samo na trgovino v Tunisu, ampak na celo trgovinsko okrožje mej Italijo in Francijo. Na to deluje že tudi italijanski poslanik v Parizu. Obstoječa pogodba ima še svojo veljavo do 9. septembra in ni nemogoče, da se še obnovi za toliko časa, dokler ne bode sprejeta in obojestransko odobrena nova pogodba za splošno trgovino mej Italijo in Francijo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. avgusta.

(Zadnje letošnje kanonično obiskovanje in birnovanje v ljubljanski škofiji) se bode vršilo po nastopnem vsporodu: 1. septembra v Semiču, 2. v Metliki, 3. v Podzemlju, 4. v Dragatušu, 5. na Vinici, 7. v Crnomlju, 8. v Koprivniku (Nesselthal), kjer bo ob enem posvečenje velikega oltarja.

(V ljubljansko semenišče) so nadalje vsprejeti gg. kandidatje: Z u s t Jakob iz Poljan, G e r m o v n i k Fran iz Vodie, P o t o k a r Josip iz Zatičine, P e r z Josip iz Koblerjev pri Stari cerkvi, P e r j a t e l j Jernej od sv. Gregorja pri Sodražici. Skupaj je letos na novo vsprejetih 31 gospodov kandidatov. Pač vesela novica za našo škofijo. Bog dodeli svoj blagoslov!

(Odlok c. kr. deželnega predsednika) z dne 20. t. m. zaukazuje, da se mora tudi v vaseh Glince (občina Vič), Gorenja Šiška, Moste, Selo in Vodmat v smislu odloka dno. 20. septembra 1858 naznaniti vsak tujec še tisti dan, ko dojde v omenjeno vas ali vsaj do 9. ure zjutraj drugega dne.

(Več reda!) Poroča se nam: Pretekli teden so došli v Tržič huzarji. Nastanili so se v Tržiču in okolici za jedno noč. Županstvo tržiško je prav malo izbiralo, kdo more imeti v svojih prostorih konje in vojake. Tako n. pr. je prišlo na neko posestvo redne stranke nekaj vojakov s konji, kjer pa ni bilo

nobenega prostora za konje (katerih še tudi nikoli imeli niso, kolikorkrat so bili konjiki v Tržiču,) dočim bi marsikateri gosp. izmej nasprotne strani prenočil več kakor 20 in še več konj in mož pa ni imel niti jednega konja. Da ni bilo prepira, izpraznil je dotični gospodar svoj pod in je tam notri pripravil prostor za konje! Zdaj naj pa še kdo vpraša, kdo dela nered in nezadovoljnost?

(Na Bledu) je bilo od začetka letošnje zdravniške sezone do 15. avgusta 1153 tujcev.

Premembe v štajerski provinciji oo. kapucinov.) Dne 21. avgusta t. l. je bila v celovškem samostanu kongregacija, pri kateri so zbrani predstojniki sklenili sledeče spremembe: Gorica: o. Edv. Brvar, kvardijan, gré za superijorja v Gradec, kjer se dne 15. septembra otvori nov samostan; istotako gré od tu v Gradec o. Janez Ažbé; o. Herman Langeršek gré v sv. Križ. — Lipnica: o. Ferd. Plattner ostane kvardijan; o. Alojzij Asslaber postane vikar in katehet; o. Karol Kemperle gré v Irdning; o. Epifan Bachmaier v Svanberg. — Volšberg: o. Otokar Cejan ostane kvardijan; o. Ciril Goričan gré kot lektor v Lipnici; o. Kalist Vavpotič kot katehet v Knitelfeld; o. Hijacint Šalamun v Irdning. — Sv. Križ: o. Friderik Inglič ostane kvardijan; o. Gabrijel Bajec postane vikarij. — Murau: o. Al. Šlabajna gré kot kvardijan v Gorico. — Celovec o. Mansuet Zöhrer gré za vikarja in kateheta v Knitelfeld; o. Celestin Lojk postane katehet. — Hartberg: o. Vigilijs Lorenzoni postane vikar; o. Albert Möslberger postane kvardijan. — Knitelfeld: o. Kerubin Koller gré za vikarja in kateheta v Volšberg; o. Bonaventura Horvat gré v Celje; o. Metod Mišic v Gorico. — Škofja Loka: o. Jakob Jeršin postane vikar; o. Irenej Pokorn postane kvardijan. — Svanberg: o. Efrema Majcen gré v Knitelfeld. — Irdning: o. Kajetan Dvoršek gré za kvardijana v Murau.

(V sveto deželo) je odpotoval dne 20. t. m. č. gospod Gabrijel Weiss, stolni kaplan itd. v Celovcu. Izostal bode kaka dva meseca.

(Iz Celovca.) dne 21. avgusta: Cesarjev rojstni dan se je tu, kakor druga leta, slovesno praznoval. Vojaki so imeli slovesno sv. mašo na vresu, v stolnici je služil pont. sv. mašo mil. knezoškof. Opoludne so imeli častniki skupen obed. — Pri mirozovu v soboto zvečer se je zgodila precejšnja neprikljika. Nekemu mesarju pobegli vol je drl sredi mej vojake - godce, jih več vrgel na tla in napravil hudo paniko. — Celovski župan dr. Franc Poš je dne 17. t. m. slovesno zaprisegel. Odsotnega dež. predsednika je zastopal svetovalec J. Kopp, ki je v svojem nagovoru povdarjal važne naloge, katerih izvršitev čaka mestnega zbora. — Ob vrbskem jezeru je sedaj 5199 tujcev. — V Kruskem Gradu ob Celovcu je umrl tamošnji č. g. župnik K. Jungwirt, star 33 let. N. v m. p.!

(Gluhonemnica v Gorici.) Iz letnega poročila je razvidno, da je bilo letos v zavodu 27 slovenskih in 27 italijanskih otrok; 32 dečkov in 22 deklic. Iz Goriškega je bilo 24, iz Istre 21, iz Trsta 5 in iz drugih dežel 5 otrok. Iz Istre je bilo v zavodu 14 italijanskih in le 7 slovenskih otrok. Šola je trirazredna z italijanskimi in slovenskimi vspešnimi. V vsakem razredu ostane otrok po dve leti. Prošnje za vsprejem je vložiti pri deželnem odboru, oziroma upravitelju zavoda.

(Občinska volitev v Kanalu) se je vršila 13ega t. m. Županom je izvoljen poštar g. Andr. Drašček, prvim podžupanom g. nadučitelj M. Zega, drugim pa zdravnik g. dr. J. Gollmayer. — Upamo, da bo novo županstvo kos svoji nalogi ter bo uvedlo slovensko uradovanje, katero smo do seej pogrešali.

(Marljiv predsednik pomožnega odbora.) Debili smo to-le dopisnico: Praga 20. avgusta 1895. Slavno uredništvo! Že nekako trikrat smo prosili g. župana Grassellija kot predsednika pomožnega odbora, naj prijazno potrdi, da smo mu poslali svoto 1022 gld. v prospeh po potresu ponesrečenim slovenskim bratom, toda zastoj. Ker ne moremo umevati tega postopanja, prosimo za prijazno prijateljsko sporočilo, ali naj se darovi res pošiljajo enemu go-

spodu. Tu imamo zopet nekoliko sto goldinarjev, toda, dokler ne dobimo potrdila, ne smemo dalje pošiljati. S prijateljskim spoštovanjem za administracijo Čeha V. Kohl. — Dopisnica je v našem uredništvu na razpolago.

(Seja občinskega sveta ljubljanskega.) dne 22. avgusta. Predsednik župan Peter Grasselli. Navzočih 17 odbornikov. Dr. Majaron stavi nujni predlog, naj magistrat potrebno ukrene, da deželna vlada od države dobi še nadaljnega brezobrestnega posojila in podpore za poškodovane hišne posestnike. — Ravnihar pravi, da so nekateri hišni posestniki z nakazano podporo in posojilom zadovoljni, drugi seveda ne. Pri razdelitvi nadaljne podpore naj bi se posebno oziralo na posestnike, ki bodo morali hiše podreti, ker bodo vsaj za dve ali tri leta brez dohodkov. Sicer pa pritrjuje stavljenemu predlogu, katerega sta tudi zagovarjala Žitnik in Petričič. — Sprejel se je soglasno. — Dr. Bleiweis nujno predlaga, naj se trem mestnim učiteljem za obisk narodopisne razstave v Pragi dovoli podpore 150 gld. Sprejeto. — Hrasky v imenu stavbinskega odseka poroča o oddaji mestnih del. Mizarska dela pri šoli na mahu so se izročila tvrdki Tönnies, ključavničarska Alb. Achtschinu. — Staré v imenu stavbinskega odseka poroča o obravnava z vojaškim erarom gledé vojaške bolnice in oskrbovalnega skladišča. Ker mestna občina v sedanjih razmerah ne more sprejeti od vojaškega erarja stavljenih predlogov gledé premestitve imenovanih objektov, predlaga poročevalec, naj se izvolijo trije delegiranci, kateri bodo vodili z erarom nadaljne obravnave ter o njih mestnemu odboru svojedobno poročali. — Izvolili so se: župan Grasselli, Hribar in Hrasky. — Dr. Gregorič interpeluje župana gledé uporabe in razdelitve magistratu došlih podpor. — Župan Grasselli odgovarja, da se je do sedaj porabilo za barake 50.000 gld. Druga svota bi se pa porabila za pozidavo poslopij, iz katerih ima ubožni zaklad svoje dohodke. 15.000 gld. se je odstopilo pomožnemu odboru za obrtnike itd. Glavna svota še ni razdeljena. Podpore se bodo še le v jeseni začele deliti. Takrat bode tudi treba skrbeti za stanovanja, oziroma barake, v katerih bo mogoče prezimovati. — Gogola se pritožuje, da še sedaj ni izdelan mestni regulacijski načrt. Posestniki bi radi hitro zidali, zato predlagajo načrte, katerih pa stavbinski odsek ne more reševati, ker nima regulacijskega načrta v rokah. — Župan Grasselli odgovarja, da bo vladni svetnik Sitte gotovo v nekaterih dneh osebno regulacijski načrt predložil. — Gogola želi, da bi občinski svet vsaki mesec imel vsaj po dvoje rednih sej. — Župan Grasselli je pripravljen, tej želji ugoditi ter naznani, da boste prihodnji seji prvi in tretji torek bodočega meseca. Na to je tajna seja.

(Človeška trupla) pcpolnem strohnela, v prepe-relih krstah so včeraj odkrili zidarji v tukajšnjem gimnazijskem poslopju. V prvi sobici na desno pri vhodu so namreč prišli do oboka, katerega so predri. V kleti podobnem prostoru leži v dveh vrstah do 20 človeških strohnelih trupel. Kakor znano, bilo je do l. 1785 sedanje gimnazijsko poslopje samostan oo. frančiškanov, ki so se od tukaj preselili v izpraznjeni avguštinski samostan „pred mostom“. Morda je nekdanja frančiškanska cerkev segala prav, ali pa blizu do prostora, kjer so sedaj odprli imenovano rakev. Pokopavali so pa nekdanj, vsaj bolj imenitne mrtve v rakeve po cerkvah ali pa blizu njih. — V last Kranjske dežele je prišel nekdanji frančiškanski samostan s pogodbo 17. oktobra 1787.

Društva.

(Vabilo) k ljudskemu shodu, katerega priredi slov. katol. delavsko društvo v nedeljo, dne 25. t. m. ob pol 10. uri dopoludne v gostilni gosp. I. Malina Kravja dolina št. 24 (na mitnici.) Vspored: Podraževanje stanovanj. Položaj delavcev. K obilni vdeležbi se najuljudneje vabijo vsi, ki trpé vsled podraževanja stanovanj. — Pred shodom bo ob 9. uri v šenklaški cerkvi skupna sv. maša. Odbor.

(Vabilo na ustanovitev) „Bralnega društva v Podvincih pri Ptuj, katera bode v nedeljo, dne 25. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne v prostorih gosp. Janeza Brusa. Vspored: 1. Pozdrav. 2. Slavnostni govor. 3. Poročilo o delovanju začasnega odbora in pojasnjevanje pravil. 4. Volitev predsednika in odbora. 5. Nasveti in vpisovanje udov.

Potem presta zabava s petjem. K mnogobrojni vdeležbi uljudno vabi Odbor.

Narodno gospodarstvo.

Pot skozi Bornov živalski vrt.

Iz tržiške okolice, 21. avg.

Minoli teden smo Vam poročali, da so občine sv. Katarina, Križe, Naklo, Kovor, Mošnje in Ovšiče pritožile se na sl. dež. odbor zaradi pota od Tržiča po bistriški dolini skozi Bornov živalski vrt k Jezeru na Koroškem. Dne 21. maja 1894 je bila na licu mesta obravnava, katero je v zadovoljnost interesentov naših nepristransko vodil g. dr. Zbašnik. Ker pa od tedaj nismo od sl. dež. odbora dobili nobenega odgovora in g. Mallner kot Bornov oskrbnik na razne načine nagovarja več mož v šentkatarinski občini, naj se odrekó označeni javni poti ter gonijo živino čez Lom, so omenjene občine letos začetkom maja poslale prošnjo sl. dež. odboru, naj na podlagi lanske obravnave vendar že enkrat politično oblastvo določi tudi uradno ono pot skozi Bornov živalski vrt kot javno, da bode že konec večletnemu prepiru in sovraštvu. Tudi to ni pomagalo, kar vzbuja med prebivalstvom veliko nevoljo. Pač pa je sl. dež. odbor vsled prošnje Bornovega zastopnika naznanil dne 10. t. m. občinam, da se bode vršila nova obravnava, in sicer v to svrhu, da bi se, ako mogoče, „stvar z lepa poravnala in sklenila poravnava“. Ta obravnava se bode vršila v ponedeljek 26. t. m. ob 8. uri zjutraj v občinski pisarni v Tržiču; ako bode treba, vršil se bode tudi ogled onega ozemlja, koder bi se imela napraviti nova pot.

Deželni odbor pa na naše začudenje v svojem naznanilu naglašá, da se bode obravnava vršila samo med občino sv. Katarina in zastopnikom barona Borna, dostavlja pa, da je vsem, ki so pri dotičnih potih kaj prizadeti, na voljo dano, udeležiti se obravnave ter navesti svoje pomisleke zoper napravo novih, oziroma opustitev dosedanjih potov

Vprašamo ponižno: 1. Ali je gospoda barona Borna zastopnik več vreden, kakor šestero občin, ki leto dan niso dobile nobenega odgovora? 2. Čemu sedaj nove obravnave le vsled prošnje mogočnega g. oskrbnika? 3. Čemu novi troški, nov prepir, večje sovraštvo? 4. Zakaj se bo vršila obravnava samo med občino sv. Katarina in barona Borna zastopnikom? 5. Zakaj se opozarja v naznanilu, da zadošča pri obravnavi tudi toliko (šentkatarinskih) občinskih odbornikov, kolikor jih je potrebno za sklepčnost seje? Ali naj povemo vzroke?!

V resnici, vsa stvar je nam že neumevna in vzbuja veliko nevoljo mej prebivalstvom! Torej novo pot naj si izberemo! Zakaj, vprašamo javno in resno? In kako naj čez Lom ljudje od Sv. Križa gonijo živino na svojo planinc? Ali bodo krave z baloni plavale z vrha na vrh? Zato je nujno potrebno, da se vsi prizadeti iz naštetih občin udeležé obravnave v ponedeljek 26. t. m. ob 8. uri v Tržiču. Sedaj je zadnji čas, sicer se bodo kesali, ko bo prepozno, kakor se je to godilo že mnogokje. Mi hočeme svojo staro pravico, in te ne prodamo nikomur, najmanj pa tujcu v razveseljevanje.

Telegrami.

Dunaj, 22. avgusta. Danes dopoludne je umoril pomočnik M. Prochaska soprog svojega mojstra. Prochaska se je izročil sod-niji, ki je pri njem našla tudi nekaj ukradenih stvari.

Dunaj, 23. avgusta. Iz Celovca se poroča, da bodeta tudi posl. Moro in Elbl odložila državnozbornske mandate.

Dunaj, 23. avgusta. „Allgem. Zeitg.“ se iz Levova brzojavno poroča, da bode grof Badeni začetkom meseca oktobra imenovan ministerskim predsednikom. Vodstvo ces. namestništva bode prevzel grof Los.

Dunaj, 23. avgusta. Včeraj je govoril na nekem češkem volilnem shodu državni poslanec Schneider, ter pozival navzoče, da glasujejo za antisemitske kandidate.

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Zagreb, 22. avgusta. Deželni zbor bode pričel pričetkom oktobra pričel jesensko zasedanje.

Zagreb, 22. avgusta. „Agramer Zeitg.“ naznanja, da pride v kratkem norveški pesnik Byömston v Zagreb, kjer bode dovršil neko večje delo. To se bo zgodilo po sklepu sekojskega načelnika dr. Kršnjavija in drugih njegovih somišljenikov.

Reka, 22. avgusta. Včeraj se je preiskala iz Ankone došla ladija „Viliam“, na katerej so našli precejšnjo zalogo dinamita. Vsled tega se je naznanila cela zadeva državnemu pravdnistvu. Zaboje z dinamitom je nosil naslov „Caserio“, iz česa so sklepali, da se namerava anarhistični napad.

Washington, 22. avgusta. Vlada je ukazala poslaniku Denby-ju v Pekingu, da se preiskovalne komisije v Ku-Čengu vdeležuje tudi eden zastopnikov Zedinjenih držav.

London, 22. avgusta. „Reuters-Office“ se poroča iz Jokohama, da je v Japanu dosedaj zbolelo 25.000 oseb za kolero; od teh umrlo 16.000.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
22	9. zvečer	741.1	18.0	brezv.	jasno	
23	7. zjutraj	741.1	12.4	sl. sevzh.	megla	0.0
	2. popol.	739.6	26.2	sl. vzh.	jasno	

Srednja večerajšna temperatura 18.4°, za 0.2° nad normalom.

Dijake

sprejme v stanovanje in hrano

Karolina Malenšek

502 5-1

v Študentovskih ulicah št. 2.

504 1-1

Janko Žirovnik, nadučitelj v St. Vidu pri Ljubljani, v svojem in v imenu svojih otrok **Jankota**, **Vladimira** in **Minke** potrtega srea naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da mu je po dolgi in mučni bolezni danes ob 10. uri zvečer umrla v Kranju predraga žena

Katarina Žirovnik roj. Mayr

načelnica ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v St. Vidu

previdena s sv. zakramenti za umirajoče v 38. letu svoje dobe.

Pogreb preblage pokojne bode dne 24. avgusta popoldne ob 6. uri v Kranju.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v Kranju in v St. Vidu.

Priporoča jo v blag spomin in molitev!

V St. Vidu, dne 22. avgusta 1895.

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Protinski cvet

ali
cvet zoper trganje.

Steklenica 50 kr., 12 steklenic 4 gld. 50 kr.

Odlično najboljšo mazilo zoper trganje po udih, bolečine v rokah, nogah, v križu ter v živcih, otrpnele ude in kite itd.

Dobiva se pri 566 42

Ubaldu pl. Trnkóczyju

lekarnarju v Ljubljani.

Pošilja se z obratno pošto.

Lekarna Trnkóczy v Gradou.

„Sičara“.

(91 24-6)

PRAKTISCH und BUT

Prečast. duhovščini
za liturgično uporabo najbolj priporočeno

V. A. Vinding-a

v Bistrieli ob Dravi na Koroškem
patentovano, na poseben način prirejeno

oglje za kafilnice

100 komadov gld. 1.80, poštni zabojček po 150, 200 in 300 komadov.

Pri naročilih blagovoli naj se posluževati nemškega ali latinskega jezika. Dobi se tudi patentovani stenji za večno luč.

Priznanje. Pri Vas naročeno in prejeto oglje za kafilnice smo porabili. Vaša iznajdba je res krasna, namenu popolnoma zadoščujoča in praktična. Blagovoli mi poslati zopet zabojček s 300 komadi — Malteški redovni konvent v Pragi, III., Badgasse 4, v maju 1895. I b l, t. č. superijor. 19 52-5

V plodovito nalaganje glavnice

priporočljiva so

**4% kronina zastavna pisma
avstr. osrednje zemljiške kreditne banke.**

Na zastavna pisma osrednje zemljiško-kreditne banke morejo se postavno naložiti pupilarni denarji, ustanovne svote, in depoziti, vojaški službeni denarji in kavoje za poroke. Vrh varnosti so še ta pisma oproščena vsakega dohodninskega davka.

(18 7-2)

Menjalnična

delniška družba „MERCUR“

I., Wollzeile, Dunaj, Mariahilferstr. 74 B.

Ravnokar je izšel

VIII. zvezek

Kalan: Povesti.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr.

Dobiva se v **Katoliški Bukvarni in Tiskarni.** —
Dobé se tudi še vsi zvezki razven prvega.

V ponedeljek 26. t. m. ob 9. uri predpoldne

prodajalo se bode:

razna opeka, strešna, za zid in tlak, dobro ohranjene hrastove stopnjice, stropni in strešni les (tramovi in deske) novošegna oknja in vrata, lončena in navadna štedilna ognjišča, železne ograje okenj, strešni žlebovi, korita in oevi, hrastove desčice (frise) za podove, lončene peči itd.

hiše št. 9 na Rimski cesti (stara deželna brambena vojašnica v Gradišču) na licu mesta, proti točnem plačilu. Kupec je obvezan kupljeno takoj odstraniti. — Od tega dneva naprej naj se stavijo ponudbe za še ostalo v pisarni stavbinskega mojstra gosp. Viljema Treo-ta, Marije Terezije cesta.

500 2-1

Cesarsko-jubilejne cerkvostavbene srečke po 1 gld.

20 3

Glavni dobitek

Zadnji mesec.

30.000

goldinarjev

vrednosti.

Srečke priporoča **J. C. Mayer** v Ljubljani.

Različne rastline, korenine,

lubje in semena kupuje

Adolf Hauptmann v Ljubljani, Sv. Petra cesta 41.

Dunajska borza.

Dne 23. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	101 gld.	—	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	25	—
Avstrijska zlata renta 4%	123	—	—
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	30	—
Ogerska zlata renta 4%	123	—	—
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99	95	—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1060	—	—
Kreditne delnice, 160 gld.	401	10	—
London vista	120	90	—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59	12 1/2	—
20 mark	11	82	—
20 frankov (napoleonov)	9	59	—
Italijanski bankovci	45	65	—
C. kr. cekini	5	71	—

Dne 22. avgusta.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	151 gld.	75	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159	25	—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194	50	—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	80	—
Tisine srečke 4%, 100 gld.	145	75	—
Dunavske vravnave srečke 5%	130	25	—
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107	25	—
Posojilo goriškega mesta	112	—	—
4% kranjsko deželno posojilo	99	25	—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	90	—
Prioritetne obveznice državne železnice	225	—	—
„ „ južne železnice 3%	171	70	—
„ „ južne železnice 5%	131	75	—
„ „ dolenskih železnice 4%	99	50	—

Kreditne srečke, 100 gld.	204 gld.	50	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	140	—	—
Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gld.	17	50	—
Rudolfove srečke, 10 gld.	23	50	—
Salmove srečke, 40 gld.	70	—	—
St. Genois srečke, 40 gld.	72	—	—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	53	—	—
Ljubljanske srečke	23	—	—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	169	—	—
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3490	—	—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	549	—	—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	110	—	—
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	77	50	—
Montanska družba avstr. plan.	94	90	—
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	168	50	—
Papirnih rubljev 100	129	75	—

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.